

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

PICANYA

L'HORTA

AJUNTAMENT
DE PICANYA

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Tecnicolingüístics

RECULL I TEXT
Jordi Alvir i Ballester

DISSENY
Vicent Almar

MAQUETACIÓ I GRAFISME
Guillermo Tomás Lull

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica i Toponímia
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Picanya, 137

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 96 387 40 23
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Picanya

ISBN: 978-84-482-5147-5
Depòsit legal: V-931-2009
Impressió: Graphic 3

www.avl.gva.es

PICANYA

Picanya és un municipi de la comarca de l'Horta Sud, de forta tradició agrícola, que té 7,5 km² de superfície. Limita al nord amb els termes d'Alaquàs i Xirivella; a llevant, amb els de València i Paiporta; a migjorn, amb el terme de Catarroja, i a ponent, amb el terme de Torrent.

El terreny pla, lleugerament inclinat cap a llevant, forma part de la planura al·luvial de l'horta valenciana. El terme es dividix en dos parts diferenciades i ben definides a causa del pas del barranc de Xiva. Esta rambla, quasi sempre seca, el creua llaurant un profund solc de nord-oest a sud-est i separant històricament les terres d'horta de les terres del secà.

L'aigua del riu Túria arriba a l'horta del Realenc (3.638 fanecades) per la séquia de Benàger; els diferents braços de la séquia del Terç reguen les partides des de l'Alter fins al Mal Pas, en les caigudes de Faitanar, i les séquies de la Martina i de les Cadiretes, filloles del braç del Dijous, reguen les partides més septentrionals.

A l'altra vora del barranc arribava l'aigua de la séquia de Torrent un dia a la setmana, cosa que només permetia regar algunes fanecades al voltant del poble; per este motiu al sud del terme s'estenien els secans, els conreus de cereals, vinyes, oliveres, garroferes... fins a les acaballes del segle XIX. L'ús intensiu de l'aigua del subsòl, gràcies al reg elevat propiciat per les noves tecnologies que aportà la revolució industrial, canviaren el paisatge agrícola. Les altes ximeneres dels motors de vapor posaren a l'abast l'aigua subterrània, assegurant el reg. Apareix aleshores en el paisatge agrari l'hort de tarongers, una explotació agrària lligada a la burgesia valenciana, que invertí grans capitals en la transformació del secà. L'hort es caracteritza per ser una explotació agrícola, generalment rodejada per una tanca, al voltant d'un edifici amb jardí que servix d'estiueig als propietaris, i amb les dependències necessàries per al conreu del taronger. Al bell mig de les noves explotacions destaquen les cases o palauets d'estil modernista amb torres o *miramars*. El tort camí dels Horts els comunica; destaquen entre la verdor del fullam d'arbres exòtics les airoses cases de l'hort de Lis, del Cellut, d'Albinyana o de Pla, entre altres, en les partides de la Pedrera, el Canyaret o el Regatxo.

La falta d'aigua no era exclusiva del secà de Picanya, també en l'horta del Realenc l'aigua del Túria sovint era escassa. Per assegurar el reg es construïren nombrosos motors vora les séquies principals; l'any 1933 ja n'hi havia al terme vint-i-tres en funcionament.

La població actual és de 10.543 habitants; el creixement industrial, a costa de l'activitat agrícola tradicional, ha duplicat la població en 40 anys,

ja que hi ha hagut una forta allau migratòria com a la resta de pobles de la comarca.

El nucli urbà principal està situat a la dreta del barranc de Xiva; les cases s'estenen entre el barranc i la línia de ferrocarril, que separa el veïnat de Picanya del de Paiporta.

A l'altra banda del barranc hi ha l'antic poble de Vistabella, que s'estén cap al nord fins a l'autovia de Torrent, i a llevant, el polígon industrial de l'Alqueria de Moret.

Els profunds canvis dels últims anys amb el creixement urbà i industrial, la construcció de l'autovia i els corredors comarcals han modificat el paisatge agrícola tradicional, retallant-lo i arraconant-lo.

El nom de *Picanya* és d'origen incert; Sanchis Sivera el cita en la carta de poblament de l'any 1248. Picanya era un lloc de cristians vells que pertanyia a la jurisdicció dels cavallers hospitalers de Sant Joan de l'Encomanda de Torrent, encara que en un principi, segons consta al *Llibre del Repartiment*, Jaume I va atorgar les terres i cases d'Hamet Amazoor conegudes com Rahal de Maçot—primitiu nom de Picanya— al cavaller Pere de Sanahuja i els hereus d'este les vengueren a Arnau de Romaní que, en igresar com a religiós hospitalari, l'any 1260, les cedí a l'orde per mans del lloctinent del castellà d'Amposta frai Bernat de Salanova. En canvi Vistabella sempre va pertànyer a la corona, sota la jurisdicció reial; fou agregat al terme de Picanya per Reial Orde de l'11 de novembre de 1851.

La primitiva església de Picanya, fundada en honor a sant Pere i a sant Pau, depengué de la parròquia de Torrent. En temps de sant Joan de Ribera, arquebisbe de València, fou declarada vicaria independent. L'actual església parroquial de la Mare de Déu de Montserrat és l'edifici més rellevant del poble; fou bastida al final del segle XVII amb un estil clàssic caracteritzat per la màxima funcionalitat. Des de fa més de quatre segles celebra la festa de la Puríssima Sang del Senyor.

HIDROGRAFIA I PARTIDES

Hidrografia

Barranc de Xiva
Escorredor de l'Alqueria del
Pollastre
Motor d'Almenar
Motor de Giner
Motor de l'Hort d'Albinyana
Motor de l'Hort de Lis
Motor de l'Hort de Llop
Motor de l'Hort de Mina
Motor de l'Hort de Pla
Motor de l'Hort de Veirat
Motor de l'Hort del Cellut
Motor de la Mare de Déu dels
Desemparats
Motor de la Sang

Motor de Sant Agustí
Motor de Sant Cristòfol
Motor de Sant Isidre
Motor de Sant Jaume
Motor de Sant Jordi
Motor de Sant Josep
Motor de Sant Ramon
Motor de Valero
Motor del Porvenir
Motor del Progrés
Segon Braç del Terç
Séquia de Faitanar
Séquia de la Martina
Séquia del Dijous
Séquia del Terç de Picanya

Grans divisions del terme

el Realenc

el Regatxo

Partides

el Canyaret
el Col·locó
el Dissabte
el Mal Pas
el Tormonet
l'Alter
la Baixada Blanca
la Baixada del Regal
la Creu

la Faixeta
la Foia
la Garita
la Martina
la Pedrera
la Sequieta
les Cadiretes
les Palmes

PRESENCIA HUMANA

Poblament

Alqueria Alta
Alqueria de Florentina
Alqueria de Garcés
Alqueria de la Foia
Alqueria de Mangarrotà
Alqueria de Moret
Caseta de Bernabé
Caseta de Talla-rabos
Hort d'Albinyana
Hort d'Almenar
Hort de Coll

Hort de les Palmes
Hort de Lis
Hort de Llop
Hort de Mina
Hort de Montesinos
Hort de Moret
Hort de Pla
Hort de Veirat
Hort del Cellut
Picanya
Vistabella

Vies de comunicació

Assagador del Camí de Faitanar
Assagador del Camí de la
Pedrera
Assagador del Camí Vell de
Torrent
Autovia València-Torrent
Camí d'Alaquàs
Camí de Florentina
Camí de la Foia

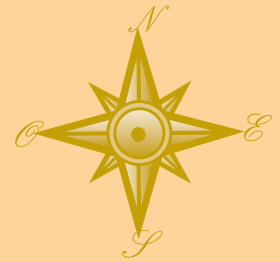
Camí de la Nòria
Camí del Molí de la Campaneta
Camí del Realenc
Camí del Regal
Camí dels Horts
Carretera d'Albal
Carretera de Paiporta
Carretera de Torrent
FGV Bétera-Vilanova de Castelló

Altres llocs d'interés

Centre de Formació Local
L'Alqueria de Moret
Escola La Gavina
Estació

Instal·lacions esportives
Polígon Industrial L'Alqueria de Moret
Vivers

Hidrografia i partides

TERME D'ALAUQUÀS

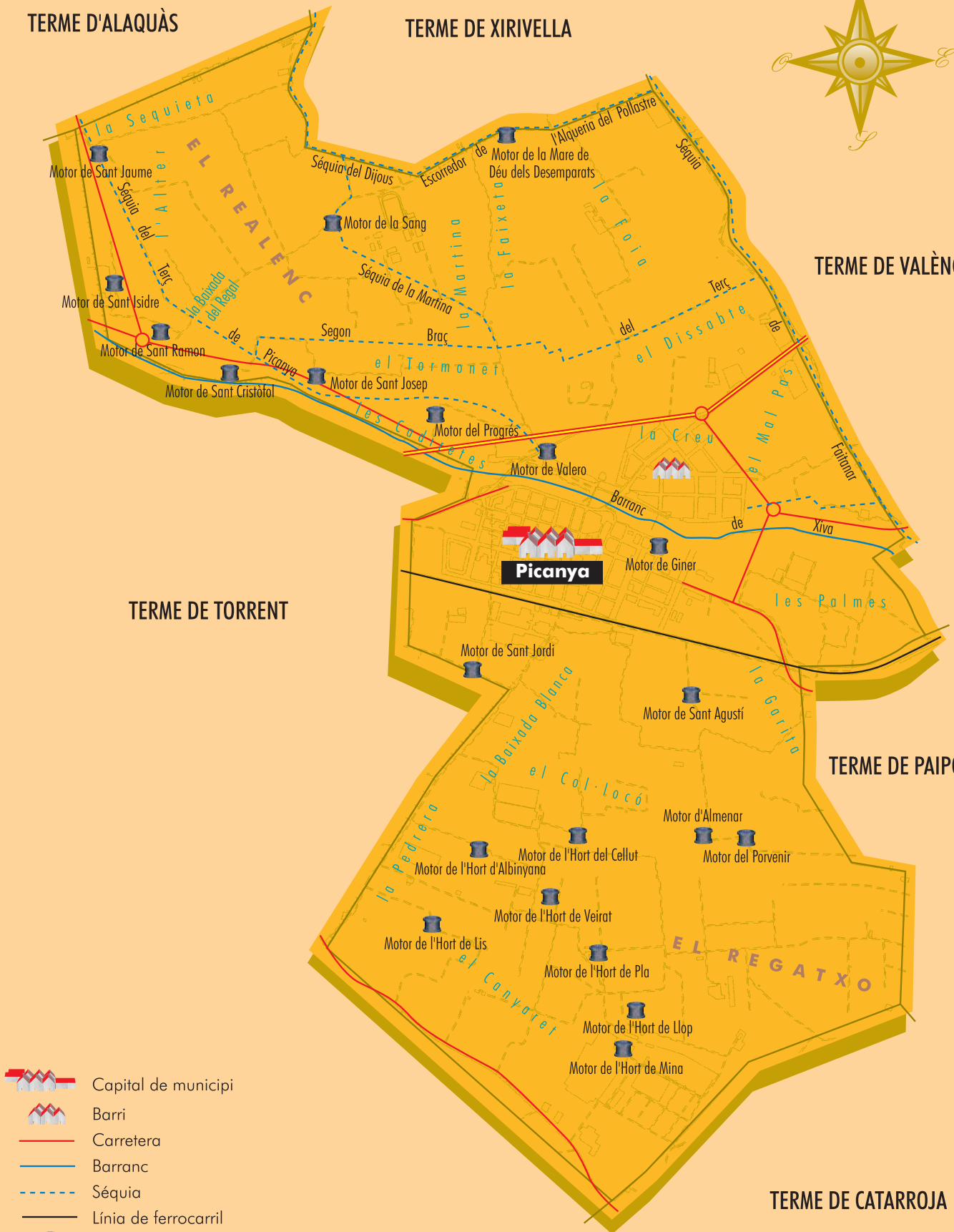
TERME DE XIRIVELLA

TERME DE VALÈNCIA

TERME DE TORRENT

TERME DE PAIPORTA

TERME DE CATARROJA

GRAN DIVISIÓ DE TERME
Partida

Presència humana

